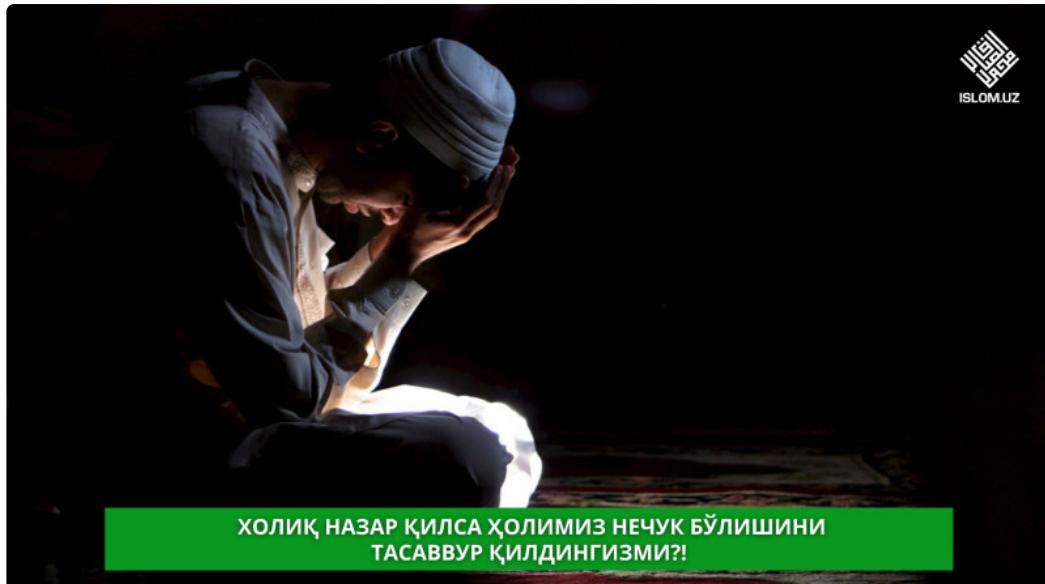

Холиқ назар қылса ҳолимиз қандай бўлишини тасаввур қилдингизми?!

**ХОЛИҚ НАЗАР ҚЫЛСА ҲОЛИМИЗ НЕЧУК БЎЛИШИНИ
ТАСАВВУР ҚИЛДИНГИЗМИ?!**

11:03 / 02 январь 1739

Милодий 851 сана 9 апрелда учинчи ҳижрий асрнинг энг машҳур фақиҳларидан бўлган Хотам ал-Асомм вафот қилди. У жуда ҳам парҳезкор ва зоҳид инсон эди. «Асомм», яъни «кар» лақаби эса унга бир воқеа ортидан берилган. Бу нарса унинг юввош, одобли ва гўзал хулқли эканлигига далолат қиласди.

Бир аёл ундан бир масала ҳақида фатво сўраб келади ва беихтиёр орқасидан овозли ел чиқиб кетади. Аёл ниҳоятда хижолат бўлади. Хотам эса ўзини карликка солади. Худди уни эшитмагандек шундай дейди:

- Эшитмадим, қаттиқроқ гапир!

Хотам ўзини карлардек тутгани учун шу лақабни олади!

Кўнгил олиш нақадар гўзал. Айбни яшириш нақадар ажойиб. Бирорларнинг айбини кўриб кўрмаганга олиш қандай гўзал!

Заркалий ўзининг «Ал-аълом» номли ажойиб китобида келтиради:

«Хотам ал-Асомм бир куни фарзандларига ҳажга отланганини айтади. Фарзандлари йиғлаб: «Бизни кимга ташлаб кетасиз?», дейишади. Унинг қизларидан бири ниҳоятда баракали ва бошқача эди. Аллоҳ уни таваккул ва ишонч неъмати билан сийлаган эди. У ака-укаларига деди:

- Отамизни ўз ҳолларига қўйинглар. У киши ризқ берувчи эмас.

Кетаверсинглар!

Хотам йўлга чиқди. Унинг фарзандлари оч қолишиди. Ҳалиги қизини энди ака-укалари маломат қила бошлашди. Қиз Аллоҳга ёлворди: «Эй Роббим! Мени уялтириб қўйма!».

Улар яшайдиган жойдан амир ўтиб қолиб ходимига сув топишини буюрди. Хотамнинг аҳли унга тоза кўзада зилол сув беришди. Амир бу кимнинг уйи эканлигини сўради. Унга бу уй Хотам ал-Асоммнинг уйи эканлигини айтишди. Амир бир халтacha олтинни уйга улоқтирди ва деди: «Ким мени яхши кўрса мен қилгандек қилсин!».

Амирнинг ҳамроҳлари ҳам Хотамнинг уйига бир халтачадан олтин улоқтиришди. Хотамнинг қизи йиғлай бошлади. Онаси ундан нега йиғлаётганини сўради. Қиз деди:

- Бир махлуқ бизга назар қилганида шунчалик бой бўлдик. Холиқ назар қилса ҳолимиз нечук бўлишини тасаввур қилдингизми?!».

Бу дунё шаксиз сабаблар дунёсидир. Биз сабабларни тутишга амр қилингандикмиз. Сабабларни тутиш Аллоҳга бўлган ишончга зид келмайди. Сабаблардан кимдир беҳожат бўладиган бўлса иймони юксак Набийлар беҳожат бўлишар эди. Мусо алаҳиссалом Ҳизр билан учрашувга чиқсанда зод-роҳила қилиб олган эди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадинаға ҳижрат қилганларида ўзларига йўлбошли ёллаган эдилар. Мақсад сабабларни тутиш билан Аллоҳга бўлган ишонч ўртасини тутишдир. Сабабларни гўё ундан бошқасининг фойдаси йўқдай тутамиз. Аллоҳга эса гўё сабабларнинг ҳеч бир фойдаси йўқдай ишонамиз!

Абдулқодир Полвонов

Ушбу мақола Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2023 йил 7 сентябрдаги 03-07/7119-рақамли хуносаси асосида тайёрланди.